

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	AZLL 512 Dialektologiyanın əsasları 3 kredit, 6 AKTS,	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2024/2025-cü tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Reyhan Mədətova	
	E-mail:	nuran2107@mail.ru	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	II gün	
	Konsultasiya vaxtı	Tələbələrlə razılaşdırılmış vaxtda	
Prerekvizitlər	Yoxdur		
Tədris dili	Azərbaycan dili		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	Dərslilər: <ol style="list-style-type: none"> Şirəliyev M. Azərbaycan dialektologiyasının əsasları. Bakı, 2008 Məmmədli M. Azərbaycan dilinin Təbriz dialekti. Bakı, 2008 Azərbaycan dilinin Dərbənd dialekti. Bakı, 2009 Azərbaycan dilini tarixi dialektologiyası. Bakı, 2016 Naxçıvan dialekti Bakı, 2015 Əzizov E. Azərbaycan dilini tarixi dialektologiyası. Bakı, 2016 İslamov M. Nuxa dialekti. Bakı, 1986 		
Kursun təsviri	Azərbaycan dilçiliyində dialektlərin bölgüsü, müxtəlif qruplarda olan dialekt və şivələrin fonetik: saitləri, samitləri, səs əvəzlənmələri, fonetik hadisələri, dialekt və şivələrdə ahəng qanununun təzahürləri araşdırılacaq, ədəbi dildən fərqli xüsusiyyətləri öyrəniləcək. Dialekt və şivələrin leksikasını araşdıraraq qədim türk sözlərinin dialekt və şivələrdə işlənməsi müəyyənləşdiriləcək. Bununla yanaşı morfoloji xüsusiyyətləri, ədəbi dilinin inkişafında dialektlərin rolu öyrəniləcək, etnolinqvistik təhlillər aparılacaq., leksik, qrammatik xüsusiyyətləri.		
Kursun məqsədləri	Azərbaycan dili və ədəbiyyatı fakültəsinin tələbələrini tarixin güzgüsü olan dialekt leksikasıyla tanış etmək, Azərbaycan dilinin formalaşmasında fundamental rol oynamış dialektləri öyrətmək. Azərbaycan dialektlərinin düzgün təsnifatı ilə bağlı təsəvvür yaratmaq. Dialekt qrupuna xas olan fonetik və qrammatik özəllikləri mənimsətmək.		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Tədrisin sonunda tələbələr: <ol style="list-style-type: none"> Azərbaycan dilinin dialektlərinin fonetik xüsusiyyətlərini fərqləndirmək bacarığı formalaşacaq . Dialekt leksikasının qrammatik özəllikləri praktik şəkildə fərqləndiriləcək. Tələbələr dialektoloji leksik materialla işləmək vərdişlərini qazanacaq. Tələbələr ana dilində normalarının sabitləşməsində və neologizmlərin yaranmasında dialekt leksikasının yerli-yerində istifadə etmək perspektivlərini öyrənəcək. Müqayisəli - tarixi metoddan praktik şəkildə istifadə edilərək etnolinqvistik tədqiqatlar aparılacaq. 		
Tədris metodları	Mühazirə		+
	Qrup müzakirəsi		+
	Sual-cavab		+
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)

	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		5
	Təqdimat və sərbəst iş		10+10
	Final imtahanı		40
	Davamiyyət		5
	Yekun		100
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<p>Fəallıq: Tələbənin müzakirələrdə iştirakı, dərslə hazırlıq səviyyəsi, dərslə vəsaitləri ilə təminatı, mövzularla əlaqəli verilən tapşırıqların yerinə yetirilməsi bu qiymətləndirməyə daxildir. Keçilən mövzularla əlaqəli həftəlik çalışmaları veriləcək. Yerinə yetirilməyən hər tapşırıqlara görə bir bal kəsiləcək.</p> <p>Təqdimat: Mövzuya uyğun dialektin fonetik, leksik, qrammatik xüsusiyyətləri təhlil olunacaq.</p> <p>Sərbəst iş: Müxtəlif qruplara aid olan dialektlərin oxşar və fərqli cəhətləri təhlil olunacaq.</p> <p>Davamiyyət: Tələbənin dərslə iştirakına görə bal verilir. 2 qayıb 1 balı kəsir. Semestr ərzində tələbə 5 akademik saati buraxdığı zaman davamiyyətdən bal almayacaq.</p> <p>Qeyd: Tələbə dərslə 25% iştirak etməzsə imtahana buraxılmayacaq.</p> <p style="text-align: center;">İmtahan haqqında:</p> <p>Aralıq və Final imtahanlarında həm açıq, həm qapalı, həm də çalışma tipli sual formalarında istifadə ediləcəkdir.</p>		
	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslük/Tapşırıqlar
1	17.09.24 17.09.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrinin öyrənilməsi haqqında məlumat Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrinin təsnifi	M.Ş.s.15-19 M.Ş.s.19-24
2	24.09.24 24.09.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrinin fonetikasi:Saitlər və samitlər Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində ahəng qanunu	M.Ş.s.24-55 M.Ş.s.25-55
3	01.10.24 03.10.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində səs artımı hadisəsi Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində səs düşümü hadisəsi	M.Ş.s.64-99 M.Ş.s.99-105
4	08.10.24 08.10.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində assimilyasiya Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində dissimilyasiya və yerdəyişmə	M.Ş.s.105-111 M.Ş.s.112-123
5	15.10.24 15.10.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində isim, onun quruluşca növləri Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində ismin hal kateqoriyası	M.Ş.s.123-130 M.Ş.s.130-149
6	22.10.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində mənsubiyyət	M.Ş.s.149-162

	22.10.24	kateqoriyası Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində xəbərlik kateqoriyası	M.Ş.s.162-169
7	29.10.24 29.10.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində sifət Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində say	M.Ş.s.169-175 M.Ş.s.175-178
8	05.11.24 05.11.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində əvəzlik Aralıq imtahanı	M.Ş.s.178-188
9	12.11.24 12.11.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində feil. Feilin əmr şəkli Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində feilin xəbər şəkli	M.Ş.s.188-200 M.Ş.s.22-245
10	19.11.24 19.11.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində feilin vacib, arzu, lazım, şərt şəkilləri Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində feilin təsriflənməyən formaları	M.Ş.s.245-271 M.Ş.s.271-277
11	26.11.24 26.11.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində zərf Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində modal sözlər	M.Ş.s.277-280 M.Ş.s.280-285
12	03.12.24 03.12.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində qoşma, bağlayıcı, ədat Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində söz birləşmələrinin işlənmə xüsusiyyətləri	M.Ş.s.285-288 M.Ş.s.288-296
13	10.12.24 10.12.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində sadə cümlələrin işlənmə xüsusiyyətləri Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində mürəkkəb cümlələrin işlənmə xüsusiyyətləri	M.Ş.s.302-307 M.Ş.s.307-316
14	17.12.24 17.12.24	Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrinin lüğət tərkibi: Ərəb və fars sözləri Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində Avropa mənşəli sözlər	M.Ş.s.230-340 M.Ş.s.340-344
15	24.12.24 26.12.24	Sərbəst iş Mətn üzərində iş	
		Final	